

Dom Hélder Cámara

III

"...MENTRE PREPARAVA EL SEU TRASLLAT DOM HELDER VA VIURE A RIO LES HORES DRAMÀTIQUES DEL COP D'ESTAT DEL PRIMER D'ABRIL DEL 1964".

Efectivament Don Hélder va viure les hores tenses i dramàtiques del Cop d'Estat a Rio. Pocs dies després és traslladava a la seva nova Diócesi on va ser rebut triomfalment per tots. Pels Militars, el Governador Paulo Guerra successor d'En Miquel Arraes gràcies al "Putsch" i pels representants de la burgesia industrial. En definitiva pel sector de la població que celebrava la nova situació creada pel cop d'estat, i que volia captar-se l'apoi i la simpatia del nou Bisbe. Però també en els carrers de Recife, aplaudien més fort que ningú i amb més esperança que mai, el van rebre aquells que esperaven d'ell ajuda pels seus parents detinguts o víctimes de la repressió dels militars, i per aquells que esperaven que Dom Hélder, continuaria i donaria nova vitalitat, a una obra de caritat, d'apoi als pobres, començada pel seu antecessor Dom Carles Coelho.

Des del primer dia de la seva arribada, aquell home que retornava al nord-est després d'una absència de quasi trenta anys, va proclamar amb els seus fets, quin seria el seu "estil" episcopal. Ja no lluia cap distintiu propi de la seva Jerarquia. Una senzilla sotana i una Creu de fusta penjada d'una cadena més senzilla encara serien —i són— els signes externs del seu càrrec. Se'l veia sovint caminant pels d'Olanda o Recife fent cap, a les seves esglésies o reunions. Una vegada cada setmana apareixia en les pantalles de la TVE, en un programa titolat: "Tots som germans". La seva activitat posava a prova la capacitat de treball dels seus col·laboradors.

En quant en el terreny purament religiós —ens diu José Cayuela en el seu llibre—, molts es varen espantar al veure'l dialogar amb els homes i dones que sovintejaven els centres d'espiritisme i secretisme religiós, tractant d'orientar-los o torna-los a les pràctiques del catolicisme. A tots aquells que els va estranyar la seva actitud, els va dir: "L'Església ha d'estar a on hi ha el poble".

En l'esfera política, Dom Hélder va atendre les nombroses peticions que demanant la seva intervenció davant les autoritats militars a favor de familiars o amics detinguts per "activitats subversives". Dom Hélder va aconseguir l'alliberació d'un grup de pastors protestants i membres de l'Acció Catòlica, els dos sectors més perseguits aleshores, pels oficials i la policia secreta del IV exercit. Aquestes gestions el varen envoltar d'una fama protectora sospitosa per a les autoritats que no havien sortit encara del seu estat d'histeria anticomunista, que els havia portat a assaltar, immediatament de la seva investidura, el palau arquebisbal registrant totes les habitacions cercant un personatge que ni remotament podia ser acusat de "roja" o "comunista". Es tractava de la germana del depost governador Arraes i gran col·laboradora de Dom Hélder a Rio.

Quant la revista "Fatos e Foros", el va entrevistar arran de l'"Acta Institucional" que va privar dels seus drets polítics durant deu anys a cinquanta personalitats polítiques, va dir: "Es veritat que el cesament dels mandants parlamentaris són sempre millor que el fusellament. Però es tracta d'una mesura molt violenta... sento moltíssim que les víctimes no hagin tingut, almenys "a posteriori" el dret de defensar-se. I afegia

parlant dels problemes dels pagesos: "Sempre pensem el mateix. Apoiarem a tots aquells que pensen i diuen que sense reformes fonamentals, autèntiques i no aparents, democràtiques i cristianes, la revolució és perdura. Llitem pel desenvolupament, recordant que això implica una ètica i una espiritualitat. Continuarem lluitant per la promoció humana de milions de brasilers que viuen en condicions infrahumanes. De quina manera? Per l'educació de base, que porta al sindicalisme rural, al sistema cooperatiu i a l'organització de la comunitat..."

Ja des dels primers enfrontaments amb el règim, tots els esforços del arquebisbe anaven dirigits, no al enfrontament directe amb els enemics inevitables, sino que anaven cap a una sensibilització del poble. Un adoctrinament. Un revelar als explotats, els abusos dels que eren víctimes i als explotadors la gravetat dels seus excessos. Aquesta era la seva obsessió. Era l'afany que estava sempre present en tots els seus parlaments, entrevistes, programes de televisió, etc.

Tota aquesta gran capacitat de treball de Dom Hélder, la seva senzillesa i la ferma resolució de no criticar a ningú. El diàleg, el treball en equip, tot, l'han transformat en la imatge del "bisbe dels pobres". El Els ha guanyat escoltant-los i donant-los la raó. La seva estimació a la Vicepresidència (l'any 1960) i més tard per la Presidència de la República. Altres estimaven que seria la persona ideal per a substituir a U Thant com a Secretari General de la ONU. La seva resposta ha estat sempre el silenci i un somriure.

Els seus partidaris més fervorosos són els joves brasilers, catòlics o no. Els ha guanyat escoltant-los i donant-los la raó. La seva estimació a la joventut ha estat reflexada en moltíssims dels seus discurs com per exemple el que va dirigir a la gent jove alemanya durant el seu viatge per Europa de l'any 1968:

"Que Déu em concedeixi l'alegria d'estimar a la joventut i creure en ells. En la mesura, en que la pau és edificada pels homes, jo penso que ha de ser molt més gran el treball dels joves que el dels adults. L'adult, en general, és menys generós, més egoista, desconfiat i fred. La visió de l'adult fàcilment és veu fosquejada per l'interès. I heus ací que una de les grans temptacions que enfronta la joventut és la de veure atenuar-se l'idealisme, refrenar l'entusiasme i imposar-se la capacitat d'acomodació, en la mesura en que els joves s'instalen en la vida i com és molt natural, pensen en casar-se, tenir casa i fills i preocupar-se del seu futur..."

Aquesta sensibilitat davant els conflictes contemporanis dels de menys de trenta anys i sobre tot dels de vint, es dona molt escassament en els homes, que ja han superat els cinquanta com Hélder Cámara. I és degut a aquesta comprensió, que Dom Hélder hagi estat —i sigui encara— l'orador més sol·licitat en les cerimònies de final de curs universitaris, per aquesta joventut que ell tant estima, comprèn i admira.

(continuarà)

MONTSERRAT M.

Aparatos para
Aire Acondicionado

Clima Roca

con la Garantía Compañía ROCA RADIADORES-S.A.

Distribuidor: SUMINISTROS SANITARIOS y ELECTRODOMESTICOS

Calle José Antonio, 33 - Teléfono 2419 03 - FIGUERAS